

DAG OG

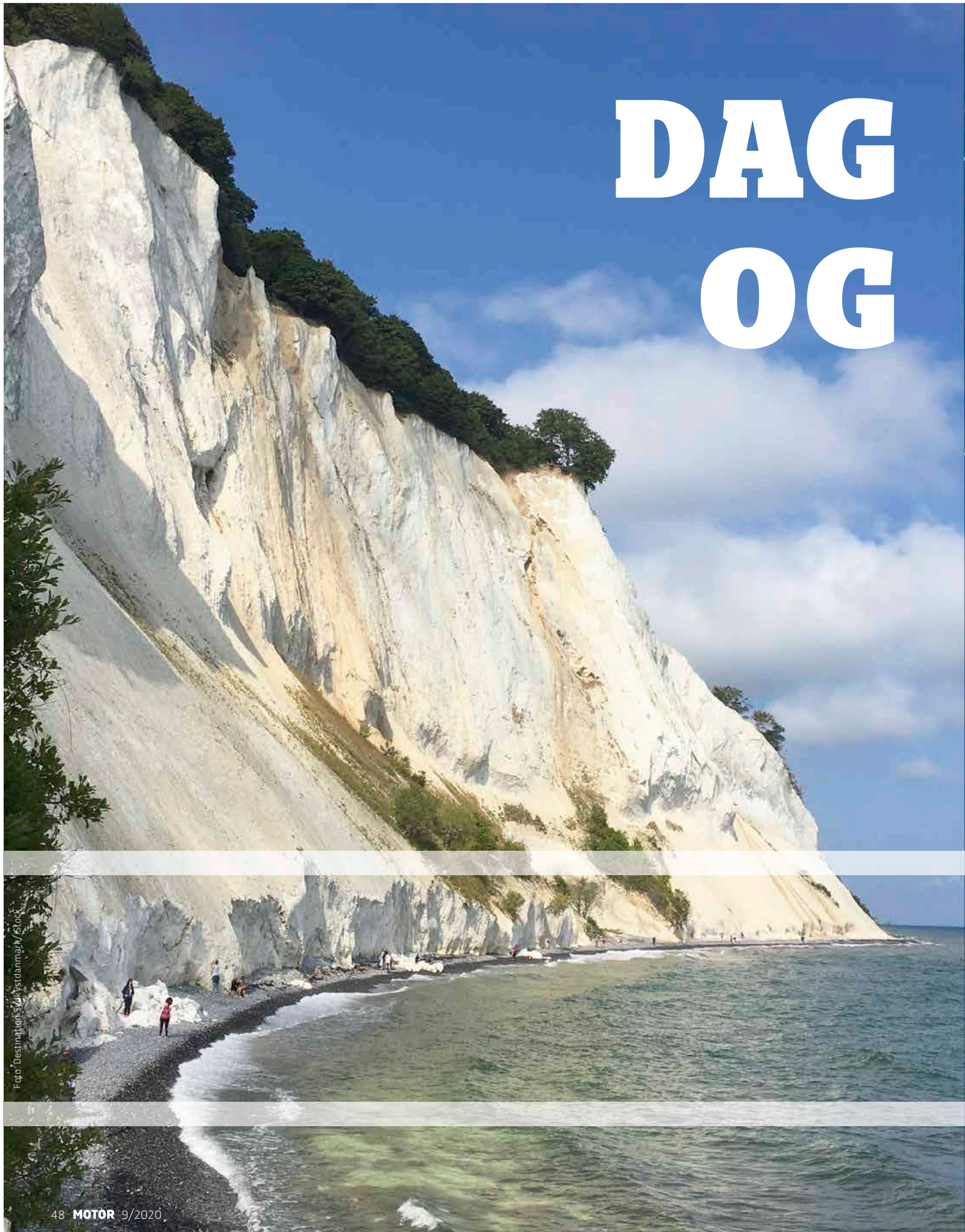

Foto: Destination Sydvestjylland / Stock

NAT PÅ MØN

Så hvidt som kridt. Så sort som natten.
På en dag på Møn kan man opleve begge
yderligheder ved de stejle, hvide klinter
og i Dark Sky-områder uden lysforurening

Tekst og foto Anders Wendt Jensen

PÅ KANTEN AF KRIDTET

En gåtur ved de 100 meter høje klinter på det østlige Møn er en kæmpe oplevelse. Men vil man nogle spadestik dybere – sådan ca. 70 mio. år ned – bør turen også gå forbi GeoCenter Møns Klint

Museet ved Møns Klint er en så velformidlet introduktion til området, at man egentlig bare gerne vil hurtigt ud igen for at se nærmere på den unikke natur. Men uanset hvor lang tid man er om at komme igennem kridttiden og de andre dele af Danmarks geologiske fortid, så lærer man noget på en sjov måde. Adskillige trykskærme med animationer og korte forklaringer om datidens landskaber, gletsjere, vulkaner, meteornedslag og havmonstre gør emnet mere spændende. Den digitale formidling er flankeret af fossiler og forklaringer om, hvordan de endte i det store lag af kridt i undergrunden af det, der med tiden er blevet til Danmark.

I dag lever vi både på kridt og af kridt, som museet også formidler med fokus på tandpasta, cement og mange andre produkter, hvor det hvide stof fra undergrunden indgår. Man bliver også klogere på naturen på Møns Klint, som den ser ud i dag, og kan flyve som en ørn over området med VR-briller i den afdeling, hvor børn kan se, røre og eksperimentere med naturen. Der er også udendørsaktiviteter i området, bl.a. fossiljagt, svævebane og

snorkling. Hele dagen er der film – nogle af dem i 3D. Man skal reservere tid til at se dem, men når entréen til geocentret er betalt, får man et armbånd, så man kan gå ud og ind hele dagen. Det er også meget rart, hvis man vil søge ly for regnen eller lige vil have genopfrisket, hvad man ser oppe på og ned for klinterne. For det er derude, man finder den virkelige attraktion.

Afsæt tid til stranden

Ved centret er der tre muligheder: At gå mod syd, mod nord og ligeud og ned ad en allerhelvedes masse trappetrin til stranden neden for klinterne. Valget falder på stien mod nord, hvor de højeste klinter ligger. Terrænet går opad i starten og er kuperet. Stien går flere steder meget tæt på kanten, hvor udsigten både til siderne og nedad er frygtindgydende. Ikke på „hjælp, jeg skal dø“-måden, men mere som en „der er godt nok langt ned“-kilden i maven, der gør, at man lige træder et skridt tilbage – selvom der er rækværk.

Det særprægede landskab drager, og man kan ikke lade være med lige at se, hvordan det ser ud lidt længere fremme. Derfor er det også et must at tage trappen

Udsigten fra toppen går mere end 100 meter ned

Flere steder er der trapper ned til stranden og klinten

Der sker skred fra klinten hele året, så træerne lever på lånt tid. Al færdsel på området er derfor på eget ansvar

Det er et must at komme ned til vandet for at se klinterne nedefra. Vil man vandre på stenstranden, kræver det godt fodtøj

ned til stranden et af de fem steder langs den syv kilometer lange strækning med klinten, hvor det er muligt. Afsæt mindst en time inden det første skridt ned, hvis du også vil have lidt tid nede på stranden. Underlaget af rundede flintesten er ikke oplagt til lange traveture, men brug noget tid på at se op på klinterne og de træer, der hænger i med det sidste af rødderne oppe på kanten.

I kridtet ses tydelige lag af flintesten. Man kan også finde fossiler

Har du mere tid, så tag bilen mod nord til p-pladsen ved Jydelejet. Gå den lille kilometer i den afrundede dal forbi græssende kreaturer til klinten, der her er endnu mere spektakulær. Det er nærmest, som om man befinder sig i et andet land eller en anden verdensdel med større naturparker. Det skal naturligvis foreviges med mobilen, der næsten må have tænkt noget af det samme. I hvert fald er der kommet en SMS, hvor der står „Velkommen til Sverige“.

Men så langt behøver man ikke at tage for at få verdensklasse natur.

Brug et par timer på museet, og bliv klogere på kridttiden, hvor denne 15 meter lange mosasaur huserede i havet

Besøg klinten

Møns Klint kan besøges hele året, mens GeoCenter Møns Klint åbner igen 27. marts 2021. Læs mere om museet, aktiviteter og meget mere på moensklint.dk

MÅNESKINSTUR MED SLUKKET LYS

Når mørket falder på Møn og Nyord, står månen og stjernerne klarere end de fleste andre steder i landet. Området har papir på at være uden lysforurening, og Dark Sky-guider står klar til at vise nattehimlen

Månen er her forstørret ca. 130 gange og fotograferet med mobilen igennem teleskopet

Fjernlyset på bilen er konstant tændt de sidste mange kilometer på vej mod Nyord nord for Møn. Her er kun lys i få huse, og eneste „modkørende“ er et par harer, der forvilder sig ud på vejen. Her er vitterligt meget mørkt, da vi bliver hentet på p-pladsen i starten af den bilfri ø.

Få hundrede meter senere står vi ved Strågård, hvor Dark Sky-guiden Kenneth Lau Rentius tager imod sammen med sin hustru, Marianne. Vi har tilmeldt os en „Månetur“, men først skal vi indenfor og høre lidt om stedet og himlen.

– Nogle af jer har måske undret jer over, at vores måneture ikke ligger ved fuldmåne, men det er faktisk bedst at se Månens kraterer og deres skygger, når den kun er 85 procent fuld, forklarer han.

Den store lampe oppe på himlen er i løbet af dagen blevet ekstra interessant for deltagerne, da

det er kommet frem, at der er vand – eller rettere is – på lettere tilgængelige steder end hidtil antaget. Hvis vi kan tage vand med fra Månen i stedet for at have det med de ca. 380.000 km derop fra Jorden, vil det være nemmere og billigere at rejse videre til Mars.

I aften bliver vi dog her på planeten og går ud i gården, hvor lamperne peger nedad. Det er helt bevidst og en del af foranstaltningerne i forbindelse med, at Møn og Nyord er udnævnt til Dark Sky Park og Dark Sky Community af International Dark-Sky Association.

– Både lokale og erhvervslivet arbejder på at holde mængden af lys nede, og Vordingborg Kommune guider folk til at spare på udendørsbelysningen, forklarer Kenneth Lau Rentius, mens han viser os sin stationære lysmåler, der indsamler data om lysforurening. Dem er der flere af på Nyord og Møn, og målingerne indgår i

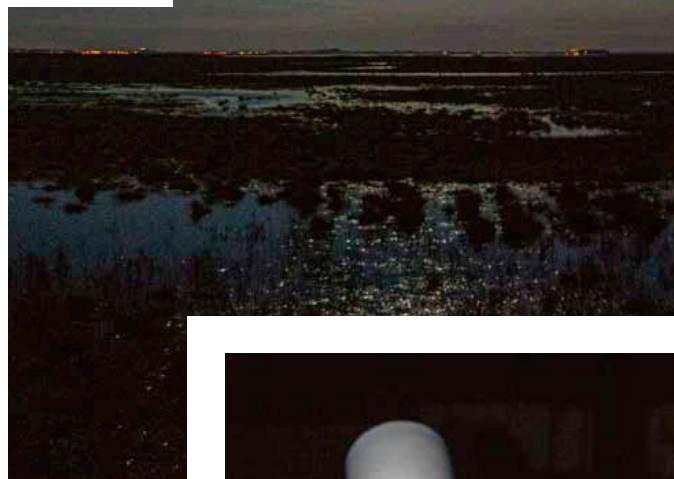
Dark Sky-guide
Kenneth Lau Rentius
viser vej til stjernebil-
leder og meget andet
på nattehimmelen

Ved det lille
lodshus Mølle-
stangen er der
perfekt kig til
stjernerne

Den hvide
lysmåler ind-
samlere data,
der skal do-
kumentere, at
Møn og Nyord
er certificeret
Dark Sky

en årlig rapport til International Dark-Sky Association, så området kan beholde sit certifikat som et særligt egnet sted at se nattehimmelen.

Stjernebilleder og laserpen

I aften er der faktisk ikke helt så mørkt, for det manglende lys fra omgivelserne får Månen til at fremstå endnu lysere. Den „forurener“ vores udsigt til stjernerne, men alligevel er det ikke svært at få øje på stjernebilleder som Svanen, Lille Bjørn og Store Bjørn – med Karlsvognen. Især ikke, når vores guide samtidig viser os de rigtige stjerner med en laserpen, der næsten når op til Månen. Han spotter også satellitter, og vi finder Mars.

– Hvis man virkelig vil se stjernehimlen, skal man komme, når der er nymåne, for så ser man dem meget tydeligere, og mange flere bliver synlige. Jeg kan godt ligge

på en solseng og se derop i meget lang tid. Nogle går til yoga, men jeg dyrker stjernerne. Det er lige så roligt for sjælen, mener Kenneth Lau Rentius.

Han har stillet to teleskoper op, der peger mod Månen. De skal lige fintunes med en lille motor, der kompenserer for, at Jorden og Månen hele tiden flytter sig i forhold til hinanden, og sørger for, at billedet i søgeren er helt skarpt. Månen forstørres ca. 130 gange, og det er nemt at se skygger og kratere på den side, der altid vender ned mod Jorden.

Til sidst går vi en kort tur på Nyord, hvor vi kan se svagt lys fra bl.a. Køge og København i horisonten. Normalt er det kraftigere, fortæller guiden, men skyer er begyndt at trække ind over himlen og dækker nu også lige så langsomt for Månen. Naturens tæppefald efter en stjernespekteret forestilling. ■

Det er bedst at studere detaljer på Månen, når den er 85 procent fuld

En app viser i dette tilfælde, i hvilken retning man kan se Mars

Tag på rumrejse

En guidet tour hos Strågården B&B koster 250 kr. Overnatning kan tilkøbes. Læs mere på darksdynord.dk Læs om andre ture på visitmoen.dk/dark-sky